

novе šoske postave. V znak spoštovanja do visokega mrtveca se vzdignejo navzočji s sedežev ter zakličejo trikratni »Slava!«

Izmed dopisov je najvažnejši oni glede naših stanovskih listov. »Učiteljski Tovariš« ima v našem okraju le 19 naročnikov (dva več nego lani). Mnogo jih je še, ki še niso naročeni na naše stanovsko glasilo. In če povprašáš po vzroku, koliko praznih izgovorov ti doni na uho! Enemu je predrag, drugi tovarišici premalo zanimiv itd. Tem bodi povedano sledeče: Skrbimo za to, da bo vsak organiziran učitelj in vsaka organizirana učiteljica naročnik na »Učiteljskega Tovariša«. Ako bi imel list dovoj naročnikov, bo lahko izhajal tudi ceneje. Ne upravništvo, ampak mi sami smo zbog svoje brezbriznosti krivi visoke naročnine! Ako ti je pa list premalo zanimiv, primi sam za pero ter ga zalagaj z dobrimi članki! Kritikovati je lahko, a težko je, delati boljše.* »Popotnik« pa ima komaj 11 naročnikov. Pri teh pogrešamo imena mnogih šol ter tudi posameznike, ki bi se lahko naročili na naš edini slovenski pedagoški list.

Iz letnega poročila tajnika tov. Rosine posnemamo, da je imelo društvo v minulnem letu 35 rednih, 3 izredne in 5 častnih, skupaj 43 članov. Zborovanj je bilo 5 s povprečno udeležbo 23 članov. Vseh zborovanj se je udeležilo 8 udov, nobenega pa 2 uda. Predavanj je bilo 6.

Blagajnik tov. Šalamun je poročal o stanju blagajnice. Dohodkov je bilo 170 K, stroškov pa 145 K 43 h; čisti dobiček znaša torej 24 K 57 h. Občni zbor je sklenil, da se čisti dobiček naloži v Učiteljski gospodarski in kreditni zadrugi v Celju.

Pregledalci računov (tov. ga. Šijanec, tov. Bezjak in tov. Žolnir) so dobili vse račune v redu, nakar je dobil blagajnik absolutorij.

Za prihodnje društveno leto se je izvolil sledeči odbor: predsednik Josip Rajšp, podpredsednik Anton Porekar, tajnik Adolf Rosina, blagajnik Martin Šalamun, odbornika Ljudevit Šijanec in Drago Pinterič.

Kot poročevalec za našo stanovsko glasilo se je določil tov. Musek.

Končno se je na predlog tov. Porekarja sprejela sledeča resolucija: »Vedno rastajoča draginja teži posebno na nas ljudskih učiteljih s premajhnimi plačami, in nič še se ni zgodilo, da bi se nam olajšal položaj. Popolnoma obupani nad tem vednim zapostavljenjem svojih pravičnih zahtev, ki so pičle, sicer pripoznane, pričakujemo danes zbrani društveniki ormoškega učiteljskega društva, da vendar enkrat po delavnem deželnem zboru pride do tega, da se nam uresničijo obljube in da že letos izgine naše žalostno gospodarstveno stališče.«

Prihodnje zborovanje je 3. aprila v Ormožu.

Učiteljsko društvo za celjski okraj zboruje v četrtek, dne 6. marca t. l., točno ob 10. uri v Sokolskem domu v Celju z nastopnim dnevnim redom.

1. Zapisnik.
2. Dopisi.
3. Poročilo računskih pregledovalcev.
4. Tekoče društvene zadeve.
5. O delovanju »Zadruga«; informativno poročilo načelnika, tov. L. Černeja.
6. Zvezdnato nebo; podava tov. Petriček.

7. Osnovne telovadne vaje na orodju s posebnim ozirom na terminologijo; podava J. Sevnik.
8. Slučajnosti.

Prečitajte, vzemite na znanje in pridite!

Na mnogobrojno snidenje kliče Franc Brinar, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je imelo svoj občni zbor dne 6. februarja t. l. v okoliški šoli v Ptujju. V preteklem letu je društvo štelu 79 rednih udov. Zborovalo je petkrat ter bilo pri vsakem zborovanju sklepčno. Po oficialnih letnih zadovoljivih poročilih se zahvali predsednik odbora, poročevalcem in ostalim udom društva, ki so vkljub neznosnim razmeram ostali zvesti svoji stanovski organizaciji. Omenja obenem, da res niso žrtve posameznih udov napram društvu, Zvezi in Zavezji v nobenem razmerju z doseženimi uspehi, a vsak ud je dolžan sebi in svojemu stanu podpirati stanovsko organizacijo, ker le potem nje dosežemo našemu stanu primeren socialen položaj v vrsti ostalih stanov. Za leto 1913 se je izvolil naslednji odbor: predsednik: tov. Ivan Klemenčič; podpredsednik: tovariš Josip Gorup; tajnika: tov. Ivan Čeh in Irena Kalova; blagajničarka: tov. Marija Luknerjeva; knjižničar: tov. Valentin Kajnih; pevovodja: tov. Vinko Šerona; odbornika: tov. Rudolf Kozmuth in Oskar Žolnir. Prihodnje zborovanje se vrši 6. marca.

Književnost in umetnost.

Popotnik objavlja v drugi letošnji številki vsebino: 1. Dr. Iv. Lah: J. J. Rousseau kot človek in pedagog. 2. J. Cerny — K. Přibíl: Narodna pedagogika (dalje). 3. Doc. dr. D. Panyrek — S. Savar: Šolski zdravnik na začetku šolskega leta. 4. G. Kerscheneiner — Pav. Flerč: Šolstvo v Münchnu. 5. Ana Pfeifer: Pismonosec. 6. Književno poročilo: Ocene. — Novosti. 7. Razgled: Časopisni vpogled. — Pedagoški paberki. — Šolska higijena. — Skrb za obrambo mladine. — Šolske in učiteljske vesti. — Srednje in višješolski vestnik. — Šolstvo na slovenskem jugu. — Inostransko šolstvo. — Prosvetna kronika. — Razne vesti. — Mala poročila.

»Slovan« (mesečnik za književnost in umetnost). V februarški številki tega ilustrovanega slovenskega lista nahajamo dvoje barvnih ilustracij in sicer barvni portret Ljerkje Šramice ter Miramar; razen tega še reprodukcijo lepe slike Srečka Magoliča »Listopad«. Razen tega je dvoje pejzažer Tom. Krizmana (S Save in drevored v Dalmaciji) in več slik z Balkana (Odrin, Solun, Trnovo itd.) — Izmed pesmi posebej imenujemo liriko Hojakovo, ki se odlikuje po posebni lahkoti in gibčnosti. Premikovi »Aforizmi« utegnejo izzvati odpor. Iz Finžgarjevega romana »Pod svobodnim solncem« je posnetih več aforističnih izrekov, zlasti o Slovanih in pevcih-godcih. Listek je jako bogat; zlasti je obsežna kritika omenjenega Finžgarjevega romana.

Srednješolski vestnik.

** **Osobne vesti.** Strokovni učitelj na ljubljanski obrtni šoli Ernest Cigoj je pomaknjen v VIII. činovni razred. — Profesor na mariborskem učiteljskem L. Lavtar je dobil naslov šolskega svetnika. — Jos. Schmoranzler je postal profesor na učiteljskem v Mariboru.

** **Služba pravega učitelja risanja** je razpisana na državni realki v Pulju. Prošnje do 5. mrcia t. l. istrskemu deželnemu šolskemu svetu v Trstu.

** **Samoumor zaradi slabega izpričevala.** Iz Plzinja poročajo: 16letni učenec Peter Hahn, učenec 5. razreda češke realke, se je zaradi slabega izpričevala vrjel pod vlak, ki ga je povozil.

** **V srednji šoli. Ravnatelj:** »Vi torej priznate, Gornik, da ste po uri napisali na razredno tablo besede: Naš profesor latinščine je osel?« — Gornik: »Da, gosp. ravnatelj.« — Ravnatelj: »Je že dobro, Gornik! Jako me veselil, da ste to resnično povedali.«

Politiški pregled.

* **Rekrutni kontingent za armado in deželno brambo.** V tekočem letu 1913. znaša rekrutni kontingent za armado 154.000 mož. Pred uvedbo nove vojaške postave je znašal rekrutni kontingent za armado in mornarico samo 103.100 mož. Po uvedbi nove postave je znašal rekrutni kontingent prvo leto, to je lani 136.000 mož. Od prihodnjega leta dalje bo doseženo polno število letnih 159.500 rekrutov. To število ostane bržčas neizpremenjeno do leta 1923. Do tega časa je letni rekrutni kontingent postavno določen. Od 154.000 rekrutov, ki jih treba dati letos, da Avstrija 88.327 mož, Ogrska pa 65.673. Po doseženju polnega kontingenta — torej od prihodnjega leta dalje — bo porazdelitev rekrutnega kontingenta takole: Avstrija da 91.482 mož, Ogrska pa 68.187 vsako leto. — Letni rekrutni kontingent avstrijske deželne brambe je znašal pred novo vojaško postavo 19.970 mož. V prvem letu, ko je stopila postava v veljavo, to je lani, je znašal kontingent 20.615 mož in v letu 1913. doseže število 22.316 mož. Za prihodnja leta je poviševanje rekrutnega kontingenta določeno takole: v letu 1914. na 23.717; v letu 1915. na 25.018; v letu 1916. na 26.019 mož. Od leta 1917. do 1923. bo znašal stalno po 26.996 mož. — Letni rekrutni kontingent za ogrsko deželno brambo pred uvedbo nove postave je bil določen zadnjikrat v letu 1889. in je znašal 12.500 mož. Kontingent ni bil od 1889. do 1912. zvišan niti za enega moža. Za honved je bil za prvo leto veljave vojaške postave rekrutni kontingent določen s 17.000 možmi. V letu 1913. se zviša na 21.500, v letu 1914. na 25.000 mož. Na tej višini ostane potem rekrutni kontingent do leta 1923.

* **Absolutna oblast šefa generalnega štaba.** »Az Est« poroča z Dunaja, da se izdeluje nov organizacijski statut, glasilom katerega bo imel potem šef generalnega štaba pravico, da neposredno brez posredovanja vojnega ministra predlaga lahko različne predloge. Po tem statutu postane šef generalnega štaba popolnoma

samostojen in se bo lahko udeleževal sej ministrskega sveta in delegacij.

* **Avtonomija katoliške cerkve na Ogrskem.** Listi priobčujejo načrt vladne predloge, ki podeljuje katoliški cerkvi na Ogrskem avtonomijo. Cerkev bo imela pravico razpisati davke in jih izterjati administrativnim putem. To pravico bo izvrševala posebna organizacija katoličanov, ki se bo sklicala od slučaja do slučaja. Politiški krogi s tem načrtom niso zadovoljni, ker se boje, da bo cerkev zaradi avtonomije preveč vplivala na šolo.

* **Roosevelt o bolgarskem narodu.** Bivši predsednik Združenih držav, Roosevelt, je izdal posebno brošuro o Bolgarih, za kar se mu je dr. Danev v imenu bolgarskega naroda najskrenejše zahvalil. Dr. Danev je dobil odgovor, v katerem Roosevelt izraža svoje občudovanje nad bolgarsko hrabrostjo in svoje veselje nad velikimi bolgarskimi uspehi na bojišču v boju s Turki, ki so bili dosedaj silno breme za civilizirano človeštvo.

* **Ministrski svet.** V nedeljo se je vršil na Dunaju pod predsedstvom zunanjega ministra ministrski svet. Trajal je od 1. ure popoldne do 7. ure zvečer. — Izdan je oficiozni komunike o tem posvetovanju, in ta komunike pravi, da je ministrski svet razpravljaval o gospodarskih vprašanjih, ki stojijo v zvezi z ureditvijo razmer v bližnji bodočnosti napram državam na Balkanu. Tako komunike — dejstvo je tudi to, da se je ministrski svet bavil na široko z velikanskimi izdatki za vojno pripravljenost. Poročal je obširno vojni minister Krobatin in povedal, da je Avstro-Ogrska izdala za vojno pripravljeno velikansko vsoto. Delegacije bodo morale 482 milijonov za izredne vojaške potrebe v času pripravljenosti naknadno odobriti. Vojni minister je bil mnenja, da za toliko bodo presegali izdatki preliminarno vsoto. Vojaške odredbe stanejo do sedaj nad 300 milijonov kron in zahtevajo na mesec; sedaj okroglo 14 milijonov. Posvetovanje se je vršilo tudi v ponedeljek. Konferenca se je začela predvsem z gospodarsko situacijo, zlasti z novim odnošaji, ki nastanejo med našo državo in Balkanom, ko neliha vojna. Poudarjala se je potreba priprav za kar najboljšo ureditev razmer med našo monarhijo in Balkanom; zlasti pa med Avstrijo in Srbijo. Na konferenci se je omenjalo, da sedanje pogodbeno stanje med obema državama ne odgovarja interesom ne ene ne druge. Treba torej izboljšanja uvoza srbskega mesa in živine, o tarifni politiki na železnicah, prometnih rečeh in o ureditvi razmer v novih deželah, ki pripadajo Balkancem, o carinski politiki in drugem.

* **Novi vojaški krediti v Rusiji.** Vojni in mornariški odsek dume je votal načrt za nove kredite za izposlovanje artiljerije in deželne brambe. Poudarjalo se je dalje, da treba še večjih priprav za deželno brambo.

* **Trpljenje bolgarskih jetnikov.** V Carigrad so privlekli po nadaljevanju vojne 24 bolgarskih jetnikov. Bolgarskih jetnikov je 540; zaprti so jih v ječe v Mali Aziji, kjer postopajo z njimi — po turško! Malo vode jim dajo na dan in košček kruha. 30 jih je umrlo od lakote. Tako delajo Turki z Bolgari v kljub temu, da vedo, da ravnanje Balkanci s turškimi jetniki po človeško.

Učiteljski konvikt.

Letnino za l. 1913 (a 2 K) so plačali: Neimenovan, ker si je ogledal Učit. tiskarno; Ivan Petrič, učitelj v Sp. Šiški (4 K 20 vin.); vodstvo dvorazrednice na Colu pri Vipavi (4 K); Jerica Visenjak, učiteljica v St. Janžu na Dr. polju; Andrej Kenič, nadučitelj in Marica Dovgan, učiteljica, oba v Zagorju na Krasu (za l. 1912 in l. 1913); Viljem Zirkelbach, učitelj v Podbrezjah; Katinka Droll, šol. voditeljica v Zapisu pri Bledu; Anton Maslo, učitelj v Pasjaku pri Jelšanah; Eduard Bohinec, nadučitelj, Antonija Bohinec, učiteljica in Alfonz Završnik, učitelj, vsi v Cerkljah pri Krškem; vodstvo štirirazredne deške šole v Kranju (8 K); Janko Jezeršek, nadučitelj v Križah pri Trziču; Janko Muren, učitelj v Draščičah; Minka Nosan, učiteljica v Banjaloki; Ivan Bezjeljak, nadučitelj, Franca Bezjeljak, učiteljica, oba na Vačah pri Litiiji; Peter Repič, nadučitelj in Viljemina Repič, učit., oba na Uncu pri Rakoku; M. Sirmik, uč. v Zapotoku pri Igu; A. Krnac, učitelj v Vipolžah pri Kozani; Schulleitung Wölling pri Murecku (4 K); Danilo Pečenko, učitelj v Štomažu pri Sežani; Valentin Burnik, nadučitelj, Konrad Barle, učitelj, Leopold Morela, učitelj, vsi iz Metlike; Anton Marčelja, nadučitelj, Pavla Christof, učiteljica in Josipina Soban, učiteljica vsi v Podgradu v Istri; Ivan Semrl, nadučitelj in Ivan Lovšin, župnik, oba v Lescah na Gorenškem; šolsko vodstvo v Berjah na Goriškem; Anton Gruntar, nadučitelj, Albina Gerželj, učiteljica, Ljudmila Mesar (1 K) in Rafaela Gomišček, vsi iz

Cerknega na Goriškem. **Dar.** Posojilnica v Framu je, kakor druga leta, tudi letos prispevala 10 K. Hvala! P. n. tovariše, ki delujejo v posojiln. odborih, oz. ki imajo vpliv na posamezne odbornike, prosimo, da delujejo na to, da posamezne posojilnice darujejo na občnih zborih primerno vsoto za učiteljski konvikt.

Kranjske vesti.

—r— **Kupljeni in prodani.** V »Dnevnu« čitamo: »Na zadnji seji Slomškove Zveze so bili odlikovani s slomškarskim križcem, oziroma bili so sprejeti v Slomškovo Zvezo: pisec pamfleta »Preslepljeni in oteti« v koledarju Družbe sv. Mohorja, prof. dr. Ivan Pregelj, iz Kranja; »pedagog« Josip Ciceli, c. kr. profesor v Gorici; Anton Levstek z Ljubljanskega polja, njegova soproga in hčerka; ti trije bi bili že davno radi vstopili v S. Z., pa so jih odklonili; draginjske doklade so jih pa toliko uklonile in poboljšale, da so bili na opeotovano prošnjo vendarle deležni milosti Janka Nepomuka Jegliča; Ivan Arnšek je dolgo časa omahoval; zdaj se je pa izpodtaknil nad draginjsko doklado in je padel »notri«. Kdo bi mu zameril pri sedanjih učiteljski bedi! Mi ne. Če hočejo biti klerikalci ogoljufani, pa naj bodo. Poleg teh se je nanovo vpisalo v S. Z. še 20 učiteljic, ker drugače ne dobe draginjske doklade. Ta Slomškova zveza bo spravila našo deželo na kant, ker mora vsakega člana kupiti za drag denar in sicer na račun davkoplačevalcev.«

—r— **Iz ljudskošolske službe.** Namesto prostovoljno odstopivše učiteljice Angele Kuhljeve je imenovana za provizorično učiteljico v Kostanjevici izprašana suplentinja Marija Hladnikova, za suplenta na ljudski šoli v Trebelnem pa je imenovan z dovoljenjem deželnega šolskega sveta, ker ni druge izprašane učne osebe na razpolago, absolviran gimnazijec Vencel Skebe. Za suplentinjo na 5razredni dekliški šoli pri Uršulinkah v Ljubljani je imenovana namesto obolele učiteljice Ksaverije Finžgarjeve izprašana učiteljica Marija Kastelčeva.

—r— **Zaročil se je** Ernst Selak, c. kr. davčni oskrbnik v Kostanjevici s Karlo Kuchlerjevo, učiteljico pri Sv. Križu pri Kostanjevici.

—r— **Umrla je v St. Vidu nad Vipavo** gospa Marija Rudolfova, nadučiteljica soproga, hči prejšnjega vipavskega župana g. Hrovatina. Naše iskreno sožalje!

Štajerske vesti.

—š— **Tudi nasvet.** V št. 7. »Slovenskega Gospodarja« nasvetuje neki vsega dobrega sit golobradec, naj liberalni advokati, trgovci in krčmarji del svojih dohodkov prepustijo učiteljem za izboljšanje njihovih plač, kmeti, rokodelci in delavci pa se naj obvarujejo novih bremen. — Ker več glav več ve, nasvetujemo, naj duhovniki za pogrebe, pokope, krste i. dr. računajo po dosedanjih navadi, a obdržijo si naj samo postavno določene pristojbine in vso »milostno« dvojneno bernjo, preostanek pa naj prepustijo učiteljem od katerih ima vsak najmanj petkrat več dela od duhovnika, dohodkov pa vse učiteljstvo več razrednih šol komaj enako enemu župniku, ki mu še vrhutega — če se ravna po zapovedi svojega stanu — ni treba skrbeti za rodovino. — Vprašanje je le, če bi hoteli učitelji vkljub svoji bedi na tak način večinoma na stroške kmetov, rokodelcev in delavcev »pridobiti« denar sprejeti! — Kdor izmed klerikalnih petelnov pa misli, da ga liberalni advokati, trgovci in krčmarji po oduroško spravljajo ob denar, naj se jim ne vsiljuje, ampak se naj obrne v sili na svoje pristajše, saj debi pri njih vse zastonj! — Enako nerazodnemu ljudstvu vidijo tudi mogotci okrog »Slov. Gosp.« le od dežele najslabše plačane uslužbence — učitelje ter se še poleg tega ncrčujejo iz učiteljske bede! Da jih le ni sram!

—š— **Iz ljutomerskega okraja nam pišejo:** V našem okraju je bilo nedavno razpisano definitivno učiteljsko mesto. Ker pa bi neka učna moč, ki je v preteklem poletju komaj maturirala, rada dobila službo v dotičnem kraju, se baje neki njen vplivni sorodnik jako trudi, da se zaradi nje to mesto sedaj še ne bi definitivno oddalo. Časih dela protekcija res čudeže, pa sedaj se vplivni sorodnik hudo moti, če misli, da bo na svojo stran dobil našega gosp. okrajnega glavarja, o katerem je splošno znano, da vedno nepristrasko in strogo po zakonu postopa, ali more biti g. okrajnega šolskega nadzornika ali našega učiteljskega zastopika in druge člane okrajnega šolskega sveta. Kako tudi? Saj veljajo glede postopanja pri nameščenju definitivnih učiteljskih mest natančni **zakoniti predpisi**. Brez posebne dovoljenja c. kr. deželnega šolskega sveta se razpisana definitivna mesta ne smejo kar tako

* Podpišemo z obema rokama! Ured.